

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4Cdo/217/2021                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 1208217400                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 24.08.2022                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Miroslav Šepták           |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2022:1208217400.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ X. N., bývajúceho v Ž., K. XX, 2/ W. N., bývajúcej v Ž., K. XX, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Námestie slobody 6, za účasti intervenienta na strane žalovanej Mesto Žilina, Nám. obetí komunizmu 1, Žilina, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 14C/204/2008, o náhradu nemajetkovej ujmy, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2020, sp. zn. 16Co/49/2019, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná a intervenient na jej strane majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 14C/204/2008-583 z 25. apríla 2018 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 3.970,- eur spolu s 8,50 % ročným úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 19. mája 2008 až do zaplatenia a žalobkyni 2/ sumu 16.885,- eur spolu s 8,50 % ročným úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 19. mája 2008 až do zaplatenia, do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „žalobcovia“) sa zmenenou žalobou domáhali, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť im vyššie uvedené sumy na tom skutkovom a právnom základe, že ako oprávnení užívatelia bytu v obytnom dome na K. XX v Ž. niekoľko rokov psychicky a fyzicky trpia v dôsledku odpojenia bytu od prívodu vody a kanalizácie, nemajú možnosť použiť sociálne zariadenie bytu, nemajú ako vykonávať osobnú hygienu, pretože ich kúpeľňa ostala bez pripojenia na rozvod vodovodu, a ak by aj voda do kúpeľne bola nanosená, nemá po použití ako odtiecť do kanalizácie. Podaním zo dňa 10. februára 2005 vyrozumela W. Š.G. (právna predchodkyňa žalobcov) miestne a vecne príslušný stavebný úrad o havarijnom stave kanalizácie a vodovodnej prípojky, avšak stavebný úrad nekonal účelne a neposkytol oprávneným subjektom náležitú ochranu; nakoľko stavebný úrad mal z úradnej povinnosti zahájiť voči všetkým vlastníkom stavby správne konanie v zmysle § 87 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom

poriadku, ďalej len „stavebný zákon“) v spojení s § 3 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“), pretože stavba nezodpovedá základným požiadavkám na stavby, v dôsledku čoho je trvalo ohrozený život a zdravie jej užívateľov. Súd prvej inštancie konštatoval, že napriek značnému časovému odstupe od okamihu, kedy sa o nevyhovujúcom stavebnotechnickom stave správny orgán dozvedel, vo veci nekoná a prizera sa na utrpenie užívateľov bytu a touto niekoľťoročnou nečinnosťou sa dopustil nesprávneho úradného postupu. Mal za to, že oddelenie stavebného poriadku malo konať a zjednať nápravu, pretože tým, že došlo k odpojeniu časti bytu žalobcov od vody a kanalizácie, byt prestal vyhovovať technickým požiadavkám kladeným na stavby v zmysle stavebného zákona. Navyše žalobkyňa 2/ lekárskymi správami preukázala zhoršenie svojho zdravotného stavu. Listom zo dňa 19. mája 2008 žalovaná oznámila žalobcom, že nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) nemôže uznať. Keďže žalobcovia podali žalobu na súd v zákonom stanovenej 6-mesačnej lehote, súd prvej inštancie na vznesenú námietku premĺčania neprihliadol. Okresný súd, na uvedenom základe, podľa § 4 ods. 1 písm. c/, § 14 ods. 1, ods. 2, § 15 ods. 1, ods. 2, § 16 ods. 1, ods. 2, § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., § 100 ods. 1, § 101 Občianskeho zákonníka, § 43b ods. 1 až ods. 6, § 54, § 55 ods. 1, ods. 2 stavebného zákona žalobe vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a priznal žalobcom právo na náhradu trov konania v 100 % výške.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 31. marca 2020, sp. zn. 16Co/49/2019, podľa § 388 CSP napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol. Odvolací súd, dospejúc k záveru, že na prejednávánú vec sa vzťahuje § 20, § 22 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), ktoré pri doterajšom rozhodovaní použité neboli, postupom podľa § 382 CSP strany vyzval, aby sa k možnému použitiu § 20 a § 22 zákona č. 58/1969 Zb. vyjadrili.

3.1. Žalobcovia vo vyjadrení k výzve odvolacieho súdu považovali aplikáciu § 20, § 22 zákona č. 58/1969 Zb. na prejednávánú vec za prekvapivú a načrtnuté hmotnoprávne posúdenie sporu za nesprávne; takéto riešenie aplikability zákona č. 514/2003 Z.z. je v rozpore s doterajšou rozhodovacou praxou Krajského súdu Bratislava v skutkovo podobnej veci (rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 10Co/25/2016, zo dňa 21. júla 2016). Mali za to, že pre správne vyriešenie otázky, podľa ktorého zákona je potrebné v danej veci rozhodnúť je nutné brať do úvahy charakter nesprávneho úradného postupu a skutočnosť, že stále trvá. Pokiaľ intervenientovi nezanikla povinnosť využiť svoju právomoc (a aj zodpovednosť) tak, ako predpokladá zmysel, význam a účel stavebného zákona, potom nesprávny úradný postup stále trvá. Pretože žalobný návrh vymedzuje nárok na základe nesprávneho úradného postupu, objektívna premĺčacia lehota sa neuplatňuje (§ 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.). Žalovaná a intervenient na jej strane sa zhodne na výzvu odvolacieho súdu vyjadrili, že už počas konania pred súdom prvej inštancie opakovane namietali premĺčanie nároku žalobcov a v podrobnostiach odkázali na svoju doterajšiu argumentáciu prezentovanú v spore.

3.2. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku poukázal na námietku premĺčania nároku žalobcov, vznesenú intervenientom na strane žalovanej na pojednávaní dňa 17. júna 2013, z dôvodu, že škoda mala vzniknúť už v roku 2001 a žalobu podali na súd po siedmych rokoch, t.j. po uplynutí trojročnej premĺčacej doby, ktorá plynie odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Žalovaná v podaní doručenom súdu 27. júna 2013 súhlasila s námietkou intervenienta o premĺčaní nároku žalobcov dôvodiac, že žalobkyňa 2/ už v roku 2001 dala vo veci odpojenia vody a kanalizácie podnet právnomu predchodcovi intervenienta - Okresnému úradu v Žiline, odboru životného prostredia, ktorý na podnet odpovedal listom zo dňa 12. septembra 2001.

3.3. Odvolací súd ďalej pripomenul, že žalobcovia založili žalobou uplatnený nárok titulom nesprávneho úradného postupu na skutkovom tvrdení, že príslušné orgány žalovanej napriek zákonnej povinnosti nekonali za účelom zistenia a odstránenia nezákonného odpojenia bytu od prívodu vody a kanalizácie, v dôsledku čoho psychicky a fyzicky trpia, nemajú ako vykonávať osobnú hygienu, pretože kúpeľňa ostala bez pripojenia na rozvod vodovodu, a ak by aj voda do kúpeľne bola nanosená, nemá po použití

ako odtečť do kanalizácie.

3.4. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že pokiaľ si žalobcovia uplatnili žalobou nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá im mala byť spôsobená nesprávnym úradným postupom orgánov štátu pri zistení a neriešení stavu odpojenia prívodu vody a odpojenia kanalizácie v byte, ktorý oprávnené užívať, potom je celkom nesporné, že tento stav v rozpore s ich (podľa nich zákonnými) očakávaniami neriešili orgány štátu najneskôr odo dňa oznámenia Okresného úradu v Žiline zo dňa 12. septembra 2001, ktoré bolo doručené žalobkyni 2/ (podávajúcej pôvodný podnet) a W. Š. dňa 21. septembra 2001 (starej matke žalobcu 1/ a matke žalobkyne 2/ a vlastníčke spoluvlastníckeho podielu na bytovom dome); týmto okamihom totiž orgány štátu v rozpore s predstavou žalobcov 1/ a 2/ neriešili tento nezákonný stav. Na uvedenom závere nič nemení ani skutočnosť, že žalobcovia v žalobe, ako aj v priebehu sporu odkazovali na podnet W. Š. zo dňa 10. februára 2005, pretože tento podnet je svojím obsahom absolútne totožný so stavom, ktorý existoval (najneskôr) ku dňu 12. septembra 2001, teda, že byt bol odpojený od prívodu vody a kanalizácie. Nesprávny úradný postup teda nesporne z pohľadu žalobcov nastal najneskôr ku dňu 21. septembra 2001, t.j. ku dňu oznámenia o nevybavení veci konajúcim orgánom v rozpore s ich vlastnými (zákonnými) očakávaniami, keďže až doposiaľ sa nestotožnili s nečinnosťou orgánov štátu s identifikovaním a riešením ich problému s odpojením prívodu vody a kanalizácie v roku 2001, ktorý nastal vykonanými stavebnými úpravami spoluvlastníčkou V.. M..

3.5. Argumentáciu žalobcov, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy nemôže byť premlčané, nakoľko doposiaľ stav vyvolaný nesprávnym úradným postupom pretrváva, považoval odvolací súd za účelovú, nemajúcu oporu v hmotnom práve, pretože v opačnom prípade by premlčanie práva záviselo od subjektívnych predstáv poškodeného či došlo k náprave zo strany orgánov štátu a teda poškodený by mohol kedykoľvek vyvolať stav, aby právo nemohlo byť premlčané; výsledok konania o podnete (sťažnosti) poškodeného nie je podmienkou pre uplatnenie nároku na náhradu škody a nemá vplyv na vedomosť poškodeného o tom, že vznikla škoda. Na rozdiel od súdu prvej inštancie považoval odvolací súd námietku premlčania vznesenú žalovanou a intervenientom za dôvodnú, pretože žalobca 1/ najneskôr dňa 31. decembra 2001 (posledný deň roku 2001) a žalobkyňa 2/ dňa 21. septembra 2001 mali ako poškodení bez pochybností vedomosť o vzniknutej škode určitého druhu a rozsahu do takej miery, aby mohli svoj nárok uplatniť (vyčísliť) v žalobnom návrhu na súde. Keďže žalobu podali na súd až dňa 02. septembra 2008, podali ju po uplynutí trojročnej subjektívnej lehoty uvedenej v § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. O trovách konania a trovách odvolacieho konania rozhodol v zmysle § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanej a intervenientovi priznal plný nárok na náhradu trov konania.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/, 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie s tým, že súdy im nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP) a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Dovolatelia namietali, že odvolací súd im odňal možnosť konať pred súdom tým, že im nedoručil vyjadrenia žalovaného a intervenienta na strane žalovaného, ktoré realizovali na základe výzvy súdu v zmysle ustanovenia § 382 CSP. Mali za to, že tak došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti. Dovolatelia nesúhlasili so záverom odvolacieho súdu, že o škodu (nemajetkovej ujme) sa žalobcovia dozvedeli už v roku 2001 a dňom 31. decembra 2001 začala plynúť premlčacia lehota. Namietali, že odvolací súd aplikoval na vec pôvodnú právnu normu a nárok považoval za premlčaný, pričom žalobcovia vo vyjadrení k možnosti aplikácie doposiaľ nepoužitého predpisu obsahlo argumentovali tým, že je podstatné kedy bude nesprávny úradný postup dokonaný. Svoj nárok odvíjali od toho, že štát je povinný kedykoľvek prijať adekvátne opatrenia a uvedenej povinnosti sa zbaví až okamihom, keď stavba bude uvedená do súladu s technickými normami a zákonnými požiadavkami na stavby. Napriek viacerým podaniam sa ocitli bez pomoci od štátu a ich vecou sa stavebný úrad ani dostatočne nezaoberal, keďže v odpovedi rekapituluje zistenia z roku 2001, ktoré ale nekorešpondujú s obsahom podnetu doručeného 10. februára 2005. Vzhľadom na vymedzenú žalobnú argumentáciu žalobcov, ich následnú procesnú obranu a útok a odôvodnenie dovolaním napádaného rozsudku mali dovovatelia za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia

právnej otázky (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP): „Ak povinnosť správneho orgánu prijať opatrenia trvá, povinný správny orgán z týchto opatrení sa trvajúcim protiprávnym stavom nezaobrá napriek tomu že má o ňom vedomosť a ohrozené subjekty sa opatrení opakovane domáhajú, teda nesprávny úradný postup nebol ešte zavŕšený, môže dôjsť k premlčaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy predstavujúcej satisfakciu za nesprávny úradný skôr, ako bude nesprávny úradný postup zavŕšený?“. Podľa názoru žalobcov vyriešil odvolací súd nastolený právny problém nesprávne, pretože pri riešení tejto otázky považoval za právne významný iba okamih, kedy žalobcovia zistili, že stavba nie je v poriadku. Tým, ako sa vysporiadal s otázkou premlčania (bod. 30. a 31. rozsudku), poprel odvolací súd zmysel a účel zákona o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Žalobcovia mali za to, že názor odvolacieho súdu by viedol k situácii, že po troch rokoch zaniká možnosť úspešne sa domáhať náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú zakladá nesprávny úradný postup trvajúci dlhšie ako tri roky. Opätovne zdôraznili, že nesprávny úradný postup nebol ešte dokonaný, pretože rovnako ako pri priet'ahoch, aj tu každým dňom dochádza k porušovaniu toho istého práva a to práva zaručeného ústavou a dohovorom na ochranu zdravia a života. Na základe uvedených skutočností sa žalobcovia domáhali zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a vrátenia veci súdu druhej inštancie alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie

5. Žalovaná a rovnako intervenient na strane žalovanej sa vo vyjadrení k dovolaniu žalobcov v celom rozsahu stotožnili s právnym názorom odvolacieho súdu. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, uplatneného v súvislosti s nedoručením posledných vyjadrení žalovanej a intervenienta v odvolacom konaní na výzvu súdu podľa § 382 CSP) uviedli, že odvolací súd postupoval v zmysle príslušných zákonných ustanovení a sporovým stranám dal možnosť vyjadriť sa k súdom zamýšľanej aplikácii § 20 a § 22 zákona č. 58/1969 Zb. Mali za to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces by došlo v prípade, že by súd sporové strany nevyzval v zmysle § 382 CSP vyjadriť sa. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaný i intervenient uviedli, že nesúhlasia s názorom dovolateľov, pretože uvedenou otázkou sa už zaoberalo napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5MCdo/13/2010 z 20. marca 2012, v ktorom Najvyšší súd SR uviedol: „Ak ale podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody je nesprávny úradný postup, potom pre začiatok plynutia trojročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle ustanovenia § 22 ods. 1 vety prvej zákona č. 58/1969 Zb. je rozhodujúci okamih, kedy sa poškodený dozvedel o škode“.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V danom prípade dovolatelia prípustnosť svojho dovolania vyvodzovali v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce

pripustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmatečnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

10. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmatečnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľov, že v konaní došlo k nou tvrdenej vade zmatečnosti.

12. V dovolaní žalobcovia namietajú, že súd druhej inštancie odňal žalobcom možnosť konať pred súdom tým, že im nedoručil vyjadrenia žalovanej a intervenienta na strane žalovanej, ktoré realizovali na základe výzvy súdu v zmysle ustanovenia § 382 CSP, čím došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti a ďalej to, že nesprávne ustálil, že o škode (nemajetkovej ujme) sa dozvedeli už v roku 2001 a dňom 31. decembra 2001 im preto začala plynúť subjektívna premáčacia lehota.

12.1. Z obsahu súdneho spisu dovolací súd zistil, že podaním z 15. januára 2020 (č. l. 701) reagovala žalovaná na výzvu odvolacieho súdu, aby sa vyjadrila k možnému použitiu § 20 a § 22 zákona č. 58/1969 Zb. Rovnaká výzva bola zo strany odvolacieho súdu zaslaná aj žalobcom a intervenientovi na strane žalovanej (č.l. 699).

12.2. Vyjadrenia žalovanej a intervenienta na strane žalovanej sa vzťahujú k postupu odvolacieho súdu podľa § 382 CSP, ktorého účelom je predchádzať vydávaniu prevapivých rozhodnutí. Pri aplikácii tohto ustanovenia dovolací súd vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípov právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu tzv. mandukčnej povinnosti odvolacieho súdu, jej podstatou je zabrániť odňatiu možnosti konať pred dovolacím súdom, t. j. zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania, čo je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky. V prípade vyjadrení žalovanej a intervenienta nešlo o vyjadrenia k odvolaniu žalobcov, tak ako to predpokladá rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, ale o reakciu na výzvu odvolacieho súdu podľa § 382 CSP, ktorý toto ustanovenie správne použil, keď dospel k záveru, že nárok treba posúdiť podľa iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia. Porušenie práva na spravodlivý proces z tohto dôvodu preto nevyplýva (obdobne rozhodnutie sp. zn. 1Cdo/2/2020 z 27. januára 2021).

12.3. V súvislosti s námietkou žalobcov o nesprávnom zistení odvolacieho súdu, že o škode (nemajetkovej ujme) sa mali dozvedieť už v roku 2001, dovolací súd uvádza, že ani podľa novej právnej úpravy civilného procesu, účinné od 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP a ani v zmysle § 421 ods. 1 CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov či nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu

(3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad vo veci prejednávanej takýmto súdom pod sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

12.4. Rovnako tak dovolací súd nedospel k záveru, že by rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na arbitrárnom právnom posúdení, keď pri posúdení otázky premlčania uplatneného vychádzal na rozdiel od súdu prvej inštancie zo zákona č. 58/1969 Zb. a nie zo zákona č. 514/2003 Z.z. Totiž v zmysle § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov sa zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona (t.j. pred 1. júlom 2004) a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, spravuje doterajšími predpismi. Správna aplikácia hmotnoprávnej úpravy súdom závisí od vzniku škody, t.j. okamihom kedy malo ku škode spôsobiť (v danom prípade nesprávnym úradným postupom) dôjsť. Pokiaľ k nej došlo pred uvedeným dňom (1. júlom 2004), treba za "doterajší predpis" v zmysle uvedeného ustanovenia považovať zákon č. 58/1969 Zb. Vychádzajúc z tvrdení v žalobe odvolací súd pri posúdení otázky premlčania správne vychádzal z § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. a v nadväznosti na uvedené realizoval výzvu podľa § 382 CSP k použitiu iného právneho predpisu.

12.5. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobcovia nedôvodne namietajú existenciu vady konania uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

13. V prejednávanej veci žalobcovia v podanom dovolaní uplatnili i dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolací súd dáva v tejto súvislosti do pozornosti žalobcov, že ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd; vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne; uviesť ako by mala byť táto otázka správne riešená.

14. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd doposiaľ neriešil a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola doposiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neposudzoval právnu otázku vymedzenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

15. Aby na základe dovolania podaného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP mohlo byť

rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania vyplývajúca z Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

16. Otázkou relevantnou podľa ustanovenia § 421 ods.1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnou (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnou (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní.

17. V danom prípade žalobcovia zadefinovali právnu otázku, od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej nasledovne: „Ak povinnosť správneho orgánu prijať opatrenia trvá, povinný správny orgán z týchto opatrení sa trvajúcim protiprávnym stavom nezaobera napriek tomu že má o ňom vedomosť a ohrozené subjekty sa opatrením opakovane domáhajú, teda nesprávny úradný postup nebol ešte zavŕšený, môže dôjsť k premlčaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy predstavujúcej satisfakciu za nesprávny úradný skôr, ako bude nesprávny úradný postup zavŕšený?“

18. Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal tým, či otázka uvedená v bode 17. tohto uznesenia, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nebola ešte dovolacím súdom riešená. Právne posúdenie, či konkrétna otázka už bola alebo nebola dovolacím súdom vyriešená, je totiž jadrom dovolacieho konania a je podstatná pre to, či najvyšší súd o dovolaní rozhodne meritórne alebo procesne. Predmetom konania je žalobcami uplatňovaná náhrada škody titulom nesprávneho úradného postupu orgánov štátu pri zistení a neriešení stavu odpojenia prívodu vody a odpojenia kanalizácie v byte nachádzajúcom sa v obytnom dome na K. XX v Ž. podľa zákona č. 58/1069 Zb., pričom odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru o premlčaní žalobcami uplatneného nároku. Vychádzal pritom z právneho názoru, že ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody nesprávny úradný postup, potom pre začiatok plynutia 3-ročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle § 22 ods. 1 prvej vety zákona č. 58/1969 Zb. je rozhodujúci okamih, kedy sa poškodený dozvedel o škode, k čomu v danom spore došlo už v roku 2001, pričom žaloba bola podaná až po siedmich rokoch v roku 2008.

19. Po preskúmaní obsahu spisového materiálu dovolací súd dospel k záveru, že vymedzenú právnu otázku hmotného práva nastolenú dovolateľmi možno pokladať za už vyriešenú, pretože touto otázkou sa zaoberalo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5MCdo/13/2010 z 20. marca 2012, so záverom „ak ale podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody je nesprávny úradný postup, potom pre začiatok plynutia trojročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle ustanovenia § 22 ods. 1 vety prvej zákona č. 58/1969 Zb. je rozhodujúci okamih, kedy sa poškodený dozvedel o škode, v takom prípade na rozdiel od škody uplatňovanej vydaním nezákonného rozhodnutia, pre plynutie premlčacej doby nemá právny význam zrušenie rozhodnutia, ktorému prípadne i predchádzal nesprávny úradný postup ani deň jeho doručenia (oznámenia) poškodenému. Predpoklad hypotézy právnej normy § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. (pokiaľ ide o začiatok plynutia premlčacej doby práva na náhradu škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu) sa totiž nespája s vedomosťou poškodeného o tom, kto za škodu zodpovedá ale ani s jeho vedomosťou o tom, či a prípadne kedy nesprávnosť úradného postupu bola vyslovená (konštatovaná) príslušným orgánom; teda nevyžaduje sa, aby poškodený mal

vedomosť o tom, kto za škodu zodpovedá - v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. za škodu je zodpovedný vždy štát (§ 18 a § 25 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb.). Jediným predpokladom začiatku plynutia premlčacej doby je okamih, kedy sa poškodený dozvedel o škode. Poškodený sa dozvie o škode vtedy, ak sú mu známe skutkové okolnosti, z ktorých možno zistiť vznik škody (v predpokladanej výške) zakladajúcej jej uplatnenie v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., preto nie je určujúce, či napríklad (ne)správnosť úradného postupu bola v inom konaní zisťovaná, prípadne vzniknuté následky mohli byť v takom konaní reparaovateľné a či výsledky takéhoto konania (jeho právne závery) boli poškodenému známe; v uvedenom okamihu teda nemusí byť daná (napr. z rozhodnutia súdu vyplývajúca) nespochybniteľná istota poškodeného o zodpovednosti povinného subjektu. Na tieto závery vyslovené v tomto rozhodnutí najvyššieho súdu (ale aj v iných napr. sp. zn. 8Cdo/28/2018) poukázal aj Ústavný súd SR v uznesení z 15. decembra 2016 sp. zn. II. ÚS SR 907/2016, keď konštatoval, že právny záver založený na aplikácii § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. vo vzťahu k začiatku plynutia premlčacej doby zodpovedá rozhodovacej praxi všeobecných súdov. Uviedol, že obdobné závery vyplývajú aj z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu ČR v rámci aplikácie a výkladu § 22 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. NS ČR napr. v uznesení sp. zn. 25Cdo/754/2003 z 22. apríla 2004 uviedol: „ustanovenie § 22 ods. 1 prvej vety zákona č. 58/1969 Zb. neuvádza ako predpoklad začiatku plynutia premlčacej doby vedomosť poškodeného o tom, kto za škodu zodpovedá, resp. ktorý orgán škodu spôsobil. Pre začiatok plynutia premlčacej doby nie je významné ani to, či a kedy sa poškodený dozvedel výsledok šetrenia o jeho sťažnosti na nesprávny úradný postup. Výsledok konania o takejto sťažnosti nie je podmienkou (ani prekážkou) pre uplatnenie nároku na náhradu škody a nemá vplyv na vedomosť poškodeného o tom, že vznikla škoda“. Rovnaké právne závery vyplývajú aj z rozsudku NS ČR sp. zn. 25Cdo/1793/2004 z 30. augusta 2006, resp. z uznesenia sp. zn. 28Cdo/479/2009 z 5. apríla 2011.

19.1. Na rozhodnutie sp. zn. 5MCdo/13/2010 z 20. marca 2012 (a bližšie k plynutiu objektívna premlčacia doba podľa zákona č. 58/1969 Zb. v súvislosti s nesprávnym úradným postupom) nadviazalo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2018 sp. zn. 3Cdo/3/2018 (R 26/2019) s právnou vetou: „Pri nárokoch na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, vyvodzovaných z nesprávneho úradného postupu, sa právo môže premlčať len uplynutím subjektívnej trojročnej premlčacej doby podľa § 22 ods. 1 vety prvej tohto zákona, plynúcej odo dňa získania poškodeným vedomosti o škode (o tom, že už vznikla).

20. Z vyššie uvedeného vyplýva, že 1/ v sporoch, v ktorých ide o uplatnenie práva na náhradu škody spočívajúcim v nesprávnom úradnom postupe je pre začiatok plynutia trojročnej subjektívnej premlčacej doby v zmysle ustanovenia § 22 ods. 1 vety prvej zákona č. 58/1969 Zb. rozhodujúci okamih, kedy sa poškodený dozvedel o škode (v danom prípade zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že žalobcovia nadobudli takúto vedomosť už v roku 2001, pričom žaloba bola podaná až dňa 02. septembra 2008) a 2/ právo sa môže premlčať len uplynutím subjektívnej trojročnej premlčacej doby podľa § 22 ods. 1 vety prvej tohto zákona, plynúcej odo dňa získania poškodeného vedomosti o škode. To, že „doposiaľ stav vyvolaný nesprávnym úradným postupom pretrváva“, ako to v danej veci tvrdenia žalobcovia v nimi položennej právnej otázke (viď bod 17.) resp. inak povedané, že „nesprávny úradný postup nebol ešte zavŕšený“ nie sú skutočnosti relevantné pre posúdenie uplatneného nároku.

21. Predpoklad prípustnosti dovolania žalobcov spočíval v tom, že mala byť posúdená doteraz neriešená právna otázka, čiže bola vymedzená iba vo vzťahu k neexistujúcej judikatúre dovolacieho súdu. Tento predpoklad však v žiadnom prípade neobstál (viď body 18. a 19. tohto rozhodnutia), teda nebol splnený zákonný predpoklad prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá nebola v rozhodovacej praxi vyriešená. Žalobcovia preto neopodstatnene namietali, že ich dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd odmietol dovolanie žalobcov podľa § 447 písm. c/ CSP.

23. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453

ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspěchu žalovanej a intervenienta na jej strane v dovolacom konaní, ktorým priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom 1/ a 2/ v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.